НЕ Е ЗЛАТО СЌ ШТО СЈАЕ: РАЗЛИКУВАЊЕ НА ВИСТИНСКИТЕ ВИТЕШКИ РЕДОВИ ОД СОВРЕМЕНИТЕ ФАНТАЗИИ И ОД ПРИВАТНИТЕ ИНИЦИЈАТИВИ

Давор Зовко

Државен хералд на Шведска

Рецензирана статија

АПСТРАКТ

Витештвото без сомнение е најексклузивната институција во светот. Никој не може, по сопствена иницијатива, да стане член на воен витешки ред или да биде одликуван со државен орден за заслуги. Лицата поканети во витешки ред или кои се одликувани со орден за заслуги, обично, се најистакнатите личности во своите земји, наградени за нивните долгорочни значајни активности во своите области. Поради тоа, како и поради длабоките културни корени на витештвото, тоа инспирирало бројни приватни здруженија да ги имитираат манирите, ритуалите, облеката и инсигниите на вистинските витешки редови. Таквите здруженија се нарекуваат сенбе си „витешки редови“, но тие всушност не се вистински витешки редови. Целта на овој труд е да ги прикаже разликите меѓу овие два феномена преку нивното потекло, организација и, најважно, нивниот fons honorum (извор на почести). Трудот ќе го прикаже различниот пристап кон овие здруженија во Хрватска, Унгарија и Македонија, и ќе го демонстрира различниот прием од страна на официјалните институции. Ова е тесно поврзано со развиеноста на државниот систем на одликувања, како и со историската и општествената важност на редовите и другите видови одликувања во овие земји и нивните општества.

Клучни зборови: ордени, витешки редови, самопрогласени редови, витези, витештво, fons honorum

https://orcid.org/0000-0002-3469-339X

Davor.Zovko@riksarkivet.se

https://doi.org/10.47763/mher2026.6622

Поднесено / Submitted
16.01.2026
Ревидирано / Revised
25.2.2026
Прифатено / Accepted
24.3.2026
Објавено / Published
25.3.2026

Creative Commons License

Авторските права на написите остануваат кај авторот.
Copyright of the articles remains with the author.

Наведи извор-Некомерцијално-Сподели под исти услови (CC BY-NC-SA 4.0) Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 International

Финансирање: Ова истражување нема финансиска поддршка /**Funding**: This research did not receive any financial support/ **Конкурентски интереси:** Авторот декларира дека нема конкурентски интереси/ **Competing Interests**: The author declare no competing interests

OPEN ACCESS

ALL THAT GLISTERS IS NOT GOLD: DISTINGUISHING GENUINE ORDERS OF KNIGHTHOOD FROM MODERN FANTASY AND PRIVATE INITIATIVES

Davor Zovko

State Herald of Sweden

Peer-reviewed article

ABSTRACT

Knighthood is without a doubt the most exclusive institution in the world. No one may, on their own initiative, seek membership in a Military Order of Knighthood or be awarded a state Order of Merit. Persons invited to a Military Order or awarded by an Order of Merit are regularly the most prominent in their countries, awarded for their long-term notable activity in their fields. For that reason, as well as because chivalry is a deep-rooted phenomenon in our culture, chivalry has inspired numerous private associations that imitate the manners, rituals, clothing, and insignia of real orders of chivalry. Such associations also call themselves “orders”, but they are actually not real orders of chivalry. The goal of this paper is to present the differences between these two phenomena by showing the distinctions in their origin, organization, and most importantly their *fons honorum*. The paper will show the distinct approach to these associations in Croatia, Hungary and Macedonia, and demonstrate the different reception by the official. This is in turn closely related to the state of development of the state honors system as well as the relevance of historical and social importance of orders and other types of honors within these countries and their societies.

Keywords: Orders, orders of chivalry, self-styled orders, knights, knighthood, fons honorum

Витештвото без сомнение е најексклузивната институција во светот.[1] Никој не може, по сопствена иницијатива, да стане член на воен витешки ред или да биде одликуван со државен орден за заслуги. Лицата поканети во витешки ред или одликувани со орден за заслуги обично се најистакнатите политичари, бизнисмени, офицери, дипломати, научници или уметници во своите земји, наградени за нивната долгорочна значајна активност во конкретна област. Поради тоа, како и поради длабоките културни корени на витештвото, тоа инспирирало многубројни приватни здруженија кои ги имитираат манирите, ритуалите, облеката и инсигниите на вистинските витешки редови. Таквите здруженија исто така се нарекуваат „витешки редови“, но тие всушност не се вистински, туку се самопрогласени редови.

За да може да се анализира феноменот на витештвото и витешките редови, тоа мора прво да се дефинира. Витешки ред е официјална институција основана или заштитена од суверена држава или од Светата столица и се користи пред сè за наградување заслужни поединци. Редовите обично следат кодекс на однесување вкоренет во средновековните идеали на витештвото, кои нагласуваат доблести, како храброст, лојалност, учтивост и заштита на слабите (Zovko 2016). Историски гледано, витешките редови потекнуваат од средниот век и биле поврзани со одбраната на христијанството, заштитата на одредени територии или промоцијата на доброто управување и правдата. Членови на овие редови биле витези – благородници, воени водачи и други кои покажале исклучителна храброст или посветеност на некоја кауза (Јоновски 2015, 295). Некои познати историски редови се: Темплариte, Редот на свети Јован (Хоспиталарите), Редот на жартиерот итн. (Јоновски 2015, 296). Некои редови, како Редот на свети Јован (денес познат како Католички суверен воен ред на Малта и протестантските редови на свети Јован), сè уште постојат и се фокусираат на добротворна работа, здравствена грижа и хуманитарни напори, наместо на воени акции.

Денешните ордени се престижни одликувања или институции на чест што припаѓаат на суверена власт и се користат за признавање исклучителни заслуги или придонеси во општеството (Cardinale 1983). Нивниот развој почнал од сред-

[1] Делови од ова статија се претходно објавени нерецензирани во Knighthood Today – what is Reality, what is Fantasy?”(Zovko 2016).

Knighthood is without a doubt the most exclusive institution in the world.[1] No one may, on their own initiative, seek membership in a Military Order of Knighthood or be awarded a state Order of Merit. Persons invited to a Military Order or awarded by an Order of Merit are regularly the most prominent politicians, businessmen, officers, diplomats, scientists, or artists in their countries, awarded for their long-term notable activity in their fields. For that reason, as well as because chivalry is a deep-rooted phenomenon in human culture, it has inspired numerous private associations that imitate the manners, rituals, clothing, and insignia of real orders of chivalry. Such associations also call themselves “orders”, but they are actually not real but rather self-styled orders.

To be able to analyze the phenomenon of chivalry and orders of chivalry we must first define it. An Order of Chivalry is an official institution established or protected by a sovereign state or the Holy See and used primarily for the purpose of rewarding the deserving individuals. Orders typically follow a code of conduct rooted in the medieval ideals of chivalry, which emphasized virtues like bravery, loyalty, courtesy, and the protection of the weak (Zovko 2016). From historic perspective chivalric orders originated in the Middle Ages and were associated with the defense of Christianity, the protection of certain territories, or the promotion of good governance and justice. Members of these orders were knights that included noblemen, military leaders, and others who had demonstrated exceptional courage or dedication to a cause (Јоновски 2015, 295). Some well-known historical orders of chivalry include: the Knights Templar, The Order of St. John (Knights Hospitaller), the Order of the Garter etc. (Јоновски 2015, 296). Some orders, like the Order of St. John (now known as the Catholic Sovereign Military Order of Malta and the Protestant Orders of St. John), still exist and focus on charitable work, health care, and humanitarian efforts, rather than military action.

Today’s Orders are prestigious honors or honor institutions belonging to a sovereign authority and utilized to recognize individuals for their exceptional service or contributions to society (Cardinale 1983). Their development

[1] Parts of this article have been previously published in non peer-reviewed, “Knighthood Today – what is Reality, what is Fantasy?” (Zovko 2016).

новековниот период, кога монарсите почнале да основаат витешки редови за наградување на лојалност и храброст во битка. Со текот на времето, овие редови се развиле за да ги одразат променливите потреби на општествата – од воени достигнувања до цивилни и дипломатски придонеси. Така, денес ордените служат за признавање различни форми на извонредност – од уметност и науки до хуманитарна работа и јавна служба. Структурата на современите редови обично вклучува различни рангови или степени, при што највисоките одликувања се резервирани за лица кои направиле исклучителни придонеси за одредена земја или за човештвото. Во многу европски земји, како Франција, Обединетото Кралство и други, постои долга традиција на доделување национални ордени, при што секоја држава внесува уникатни елементи што ја одразуваат сопствената култура и вредности. Може да се забележи дека, врските со средновековното витештво не се секогаш јасни или лесно препознатливи во сите државни ордени за заслуги. На пример, естонскиот Орденот на Крстот на Терра Мариана има инсигнии со средновековна симболика, меѓу кои и монограмот на Богородица, што асоцира на средниот век и на Тевтонскиот ред (*Ordo Teutonicus*). Средновековната симболика е потешко да се идентификува во орденот за заслуги на Република Хрватска (освен имињата, некои ордени се посветени на хрватски кралеви од средниот век).

Националните ордени имаат исклучителна важност за националните општества и се користат не само за истакнување на индивидуални достигнувања, туку и за поттикнување национална гордост и единство. Тие се симболи на национален идентитет, славејќи ги постигнувањата што го обликуваат напредокот и идеалите на една нација. Во овој контекст, ордените играат клучна улога и во оддавањето признание за минатите достигнувања и во инспирирањето на идните генерации (Zovko 2017).

САМО СУВЕРЕНИ СУБЈЕКТИ МОЖАТ ДА ЗАШТИТУВААТ ВИТЕШКИ РЕДОВИ И ДА ДОДЕЛУВААТ ТИТУЛИ

Според воспоставените традиции и практика во меѓународното право, само суверени субјекти – Светата столица, владите на суверени држави и шефови на кралски куќи чиј суверенитет бил признаен за време на Виенскиот конгрес или по-

is traced back to the medieval period, when monarchs began establishing orders of chivalry to reward loyalty and valor in battle. Over time, these orders evolved to reflect the changing needs of societies, from military achievements to civil and diplomatic contributions. Thus, at present, orders serve to acknowledge diverse forms of excellence, ranging from arts and sciences to humanitarian work and public service. The structure of present-day orders typically includes different ranks or classes, with the highest honors reserved for individuals who have made outstanding contributions to a certain country or humanity. For example, countries like France, the UK, and many other European countries have long-standing traditions of conferring national orders, with each nation adding unique aspects reflective of their culture and values. It could be noted that connections to medieval chivalry are not always explicit or easy to discern in all orders of merit of sovereign states. For example, the Estonian Order of the Cross of Terra Mariana, with its beautiful insignia featuring (among other motifs) the monogram of the Virgin Mary, has clear associations with the Middle Ages and the Ordo Teutonicus. By contrast, similar medieval symbolism is more difficult to identify in the orders of merit of the Republic of Croatia (except in their names, as some of the orders are dedicated to Croatian kings of the Middle Ages).

The national orders are of exceptional importance to national societies and are used to not only highlight individual achievement but also foster a sense of national pride and unity. They are symbols of national identity, celebrating the accomplishments that shape a nation's progress and ideals. In this way, orders play a key role in both honoring past achievements and inspiring future generations (Zovko 2017).

ONLY SOVEREIGN SUBJECTS CAN PROTECT CHIVALRIC ORDERS AND BESTOW TITLES

According to established traditions and established practice in international law, only sovereign subjects in the international law, i.e., the Holy See, governments of sovereign states, and heads of royal houses, whose sovereignty was recognized during the Congress of Vienna or later, have capacity to establish and protect orders

доцна – имаат капацитет да основаат и заштитуваат витешки редови и да доделуваат титули, како што е титулата витез (Cardinale 1983, van Duren 1995, Theutenberg 2005, ICOC 2007). Тоа значи дека само суверен субјект во меѓународното право може да биде *fons honorum* (лат. извор на чест) за витешки ред. Приватни лица, без оглед дали се принцови, грофови или витези, се само приватни лица и во тој капацитет не можат да основаат ниту да заштитуваат витешки редови, ниту да доделуваат титули на витези или какви било други титули. Организации кои не се заштитени од валиден *fons honorum* се нарекуваат „самопрогласени редови“ (Cardinale 1983, van Duren 1995, Theutenberg 2005, ICOC 2007, Stair Sainty 2006, Kurrild-Klitgaard 2005, 2012). Терминот „самопрогласени редови“ не треба да се толкува со негативна конотација. Тој само нагласува дека тие здруженија се создадени од самите членови, а не од суверена држава или влада (Biletić & Zovko 2007, 2013).

Феноменот на имитација на витештвото и витезите не е нов. Тој почнал уште во 16 век (Stair Sainty 2006) и процветал во 18 век, за време на „витешкиот романтизам“, а повторно по Втората светска војна (Cardinale 1983). Многу самопрогласени редови често ја нагласуваат својата наводна поврзаност со Католичката црква (van Duren 1995). Светата столица затоа во повеќе наврати (на пример 1933, 1935, 1938, 1953, 1970, 1976, 2002, 2006, 2012) појаснила во своите официјални гласници и страници дека не признава ниту едно од самопрогласените витешки здруженија како витешки ред (сл. 1). Во овие изјави редовно се нагласува дека Светата столица, покрај ордените за заслуги на суверените држави, ги признава и заштитува исклучиво Орденот на Малта и Орденот на Светиот Гроб.

Precisazione

Negli ultimi tempi, in Germania, sono circolate con insistenza voci di un presunto riconoscimento da parte della Santa Sede del c.d. *Ordine del Tempio (Templerorden)* e da più parti sono pervenute richieste di informazioni in merito all'autenticità di una lettera recante la firma dell'Em.mo Cardinale Segretario di Stato, che avallerebbe il vantato riconoscimento.

Al riguardo, siamo autorizzati a dichiarare che tale lettera è falsa e non fa onore a quanti l'hanno prodotta. Com'è noto, l'antico *Ordine del Tempio (Templari)* fu soppresso dal Pontefice Clemente V (1305-1314) e non fu mai restaurato da alcun altro successore.

Per quanto concerne gli *Ordini Cavallereschi*, possiamo confermare quanto già pubblicato in passato dal nostro giornale: la Santa Sede, oltre ai propri Ordini Equestri, riconosce e tutela soltanto il Sovrano Militare Ordine di Malta — ovvero Sovrano Militare Ordine Ospedaliero di San Giovanni di Gerusalemme, di Rodi e di Malta — e l'Ordine Equestre del Santo Sepolcro di Gerusalemme.

Сл./Fig. 1

ЈАВНОТО НОСЕЊЕ НА ПРИВАТНИ „РЕДОВИ“ Е ЗАКОНСКИ ЗАБРАНЕТО ВО ПОВЕЌЕ ЗЕМЈИ

Во повеќе земји, како што се Германија, Белгија (Cardinale 1983), Франција (Velde 2007, Legifrance 2012), Италија (Normattiva 2014), Хрватска (Office 2007) итн., јавното носење приватни „ордени“ кои се слични на вистинските редови е законски забрането. Во Италија е

of chivalry and to bestow titles, such as Knight (Cardinale 1983, van Duren 1995, Theutenberg 2005, ICOC 2007). This means that only a sovereign subject in the international law can be (a) *fons honorum* (Latin: *source of honor*) for an order of chivalry. Private persons, whether they are princes, counts or knights, are only private persons, and in that capacity, they cannot establish neither protect orders of chivalry nor bestow titles of Knights or any other title. Organizations that are not protected by a valid *fons honorum* are called "self-styled orders" (Cardinale 1983, van Duren 1995, Theutenberg 2005, ICOC 2007, Stair Sainty 2006, Kurrild-Klitgaard 2005, 2012). The term "self-styled orders" should not be interpreted with a negative connotation. This word only emphasizes the fact that those associations are created by the members themselves, not by a sovereign state or government (Biletić & Zovko 2007, 2013).

The phenomenon of imitating chivalry and knights is not new. It began already in the 16th century (Stair Sainty 2006) and flourished in the 18th century, during the "chivalric romanticism", and again after the Second World War (Cardinale 1983). Many self-styled orders often emphasize their alleged affiliation with the Catholic Church (van Duren 1995). The Holy See has therefore on several occasions (for example 1933, 1935, 1938, 1953, 1970, 1976, 2002, 2006, 2012) clarified in its official gazettes and pages, that it does not recognize any of the self-styled knightly associations as an order of chivalry (Fig. 1). In these statements, it is regularly emphasized that the Holy See, in addition to the orders of merit of the sovereign states, recognizes and protects exclusively the Order of Malta and the Order of the Holy Sepulchre.

PUBLIC WEARING OF PRIVATE "ORDERS" IS LEGALLY PROHIBITED IN SEVERAL COUNTRIES

In several countries, such as in Germany, Belgium (Cardinale 1983), France (Velde 2007, Legifrance 2012), Italy (Normattiva 2014), Croatia (Office 2007) etc., public wearing of private "orders" that are similar to the real orders, is legally prohibited. In Italy, a prison sentence

предвидена затворска казна од шест месеци за носење каков било приватен „орден“, а затворска казна од две години за „доделување“ какви било приватни „титули“ и „ордени“ (Normattiva 2014). Носењето такви „ордени“ е казниво дури и ако „рангови“ се добиени во странство.

Легијата на честа (сл. 2) не е само највисокиот витешки орден што го доделува Републиката Франција, туку е и државна агенција одговорна за контрола на титули, ордени и награди. Според Кодексот на Легијата на честа, кој е еден од француските закони (Legifrance 2012), создавањето и доделувањето ордени или титули (la création ou l'attribution de grades ou de dignités) кои потсетуваат на ордени или титули доделени од Републиката или од суверена држава, е забрането. Според законот, ова е казниво со казна од петти степен. Понатаму, секое лице што носи странски медал кој не е доделен од суверена држава се казнува со казна од трет степен (Legifrance 2012). Според Кривичниот законик, парична казна од петти степен е 1.500 € или повеќе за прв прекршок и 3.000 € за повторени прекршоци, а казна од трет степен е 450 € или повеќе (Legifrance 2014). Според Униформниот правилник на Шведските вооружени сили (Försvarsmakten 2012), инсигниите на приватни витешки здруженија и инсигниите на таканаречени „братски друштва“ може да се носат на шведска воена униформа исклучиво на приватни церемонии на тие здруженија, исклучиво во затворен простор и исклучиво на шведска територија. Забрането е носење инсигнии на приватни „редови“ заедно со вистински ордени и други (вистински) одликувања. Секој (вистински) орден доделен од суверена странска држава или нејзина влада може да се носи на шведските воени униформи само по посебно одобрение од воените власти. Задолжително е да се приложи изјава од Шведската канцеларија за Кралските витешки ордени за валидноста на вистинскиот орден, пред да се издаде одобрението. Во Хрватска, според Законот за одликувања и признанија на Република Хрватска, забрането е носење, изработување

Сл./Fig. 2

of six months is envisaged for wearing any kind of private "order", and a prison sentence of two years is envisaged for "bestowing" any kind of private "titles" and "orders" (Normattiva 2014). Wearing such "ranks" is punishable even if the "ranks" are obtained abroad.

The Legion of Honor (Fig. 2) is not only the finest Order of Chivalry that Republic of France bestows but it is also the State Agency responsible for control of titles, orders and awards. According to the Code of the Legion of Honor, which is one of the French laws (Legifrance 2012), the creation and assignment of ranks or titles (*la cr*éation *ou l'attribution de grades ou de dignités*) which reminds of ranks or titles awarded by the Republic or by a sovereign state, is prohibited. Under the law, this is punishable by a fifth-degree penalty. Furthermore, any person who wears a foreign medal not awarded by a sovereign state is to be punished by a third-degree penalty (Legifrance 2012). Under the Criminal Code, a fifth- degree fine is € 1,500 or more for minor and € 3,000 for repeated offenses, and a third-degree fine is € 450 or more (Legifrance 2014). According to the Uniform Regulation of the Swedish Armed Forces (Försvarsmakten 2012) the insignia of private knightly associations and the insignia of so-called "fraternal societies" may be worn on Swedish military uniform exclusively at private ceremonies of those associations, exclusively indoors and exclusively on Swedish soil. It is also forbidden to wear insignia of private "orders" together with real orders and other (real) decorations. Any (real) orders bestowed by a sovereign foreign state, or its government, may be worn on the Swedish military uniforms only after a special approval of the military authorities. It is mandatory to attach a statement of the Swedish Office of the Royal Orders of Chivalry on the validity of the actual order, before the approval is issued. In Croatia, according to the Decorations and Recognitions Act of the Republic of Croatia, it is prohibited to wear, manufacture, or use signs

или користење знаци кои потсетуваат на државни одликувања (Office 2007). И во Македонија е забрането изработка и промет на значки и други предмети кои наликуваат на одликувања, како и нивното носење (Службен 2002).

НИТУ ЕДНА ДРЖАВА НЕ ПРИЗНАВА САМОПРОГЛАСЕНИ „РЕДОВИ“

Само по себе е очигледно дека вистинските титули и приватните „титули“ не можат да се изедначат. Во тој случај би прифатиле дека секое приватно лице може да „додели“ каква било „благородничка“ или „витешка“ титула. Јасно е дека „титулите“ „доделени“ од приватни лица не се вистински титули и дека „инвеститурите“, „аколадите“ и другите церемонии што ги организираат приватните „редови“, имитирајќи вистински витешки редови, не се ништо друго освен внатрешна практика која важи само во приватната сфера на тие здруженија. Таквите „титули“ не се признаени како титули во ниту една земја. Надбискупот Кардинале (Cardinale 1983) споменува дека владите на поединечни држави понекогаш навистина склучуваат договори со приватни витешки здруженија, но во такви случаи овие здруженија се сметаат само за хуманитарни здруженија, а не за витешки редови.

Некои од овие здруженија понекогаш тврдат дека добиле признание од суверена држава или од кралска куќа, но тоа се покажало како погрешно или барем недоволно. Во некои извори (на пример Van Duren 1995, како и некои статии на интернет) се тврди дека здружението наречено „Ред на Лазар“ (сл. 3) е признаено како витешки ред од Република Хрватска, Чешка, Република Унгарија и Република Јужна Африка.

Не е непознато во историјата суверена држава да стави еден ред под своја заштита. Кралицата Викторија го ставила Британскиот ред на свети Јован под заштита на Обединетото Кралство во 1888 година. Van Duren (1995) споменува одреден документ од 1992 година наречен „Projet de Décret de Reconnaissance“, кој се смета за документ со кој Република Хрватска ги признала современите Лазарити „како витешки ред легитимно активен на суверената територија на Хрватска“ (Van Duren 1995, 509). Van Duren понатаму наведува дека Унгарија и Република Јужна Африка го следеле овој пример со слични изјави. Сепак, Van Duren веднаш (стр. 509–510) коментира за споменатите чеreminiscent of state decorations (Office 2007). In Macedonia, the production and circulation of badges and other objects resembling decorations, as well as their wearing, is also prohibited (Службен 2002).

NO COUNTRY RECOGNIZES SELF-STYLED “ORDERS”

It should be self-evident that real titles and private “titles” cannot be equated. In that case, we would accept that any private person can “bestow” any “noble” or “knightly” title. It is thus clear that the “titles” “bestowed” by private persons are not real titles and that the “investitures”, “accolades” and other ceremonies that the private “orders” organize, imitating real orders of chivalry, are nothing else but internal practice that is valid only in the private sphere of those associations. Such “titles” are not recognized as titles in any country. Archbishop Cardinale (1983) mentions that the governments of individual states sometimes indeed enter into agreements with private knightly associations, but in such cases these associations are considered to be only humanitarian associations, not any kind of orders of chivalry.

Some of these associations sometimes state that they have obtained recognition of a sovereign state or of a royal house, but this turned to be wrong, or at least insufficient. In some sources (see for example van Duren 1995, as well as some articles on the web) it has been claimed that the association called “Order of Lazarus” (Fig. 3) is recognized as an order of chivalry by the Republic of Croatia, the Czech Republic, the Republic of Hungary and the Republic of South Africa.

Now, it is not unknown in history that a sovereign state takes one order under its protection. Queen Victoria put the British Order of St. John under the protection of the United Kingdom in 1888. Van Duren (1995) mentions a certain document from 1992 called the “*Projet de Décret de Reconnaissance*”, which is considered to be a document by which the Republic of Croatia recognized the modern Lazarites “as an Order of Knighthood legitimately active in the sovereign territory of Croatia” (van Duren 1995, 509). Van Duren states further that Hungary and the Republic of South Africa followed this example with similar statements. Yet van Duren immediately (pages 509-510) comments on the

кори на овие три држави:

„Дали ова на кој било начин го променило правниот или суверениот статус на Редот? Јас не знам за никаков преседан каде што признанието на витешки ред од страна на суверена држава му доделило суверен статус на тој ред, освен ако редот не го воспостави своето седиште во таа земја и државата не го стави редот под своја национална суверена заштита“.

Како што наведува надбискупот Кардинале (Cardinale 1983), владите на поединечни држави, па дури и Обединетите нации, понекогаш склучуваат договори со приватни витешки здруженија, но во тие случаи здруженијата се сфаќаат само како приватни хуманитарни здруженија, а не како витешки редови. Затоа, споменатиот документ не може да се смета за експлицитно признание на ова хуманитарно здружение како витешки ред, иако името на документот можеби содржело термин „орден“. Терминот „орден“ е дел од името на ова здружение, кое сè уште е регистрирано во Хрватска, со истото име, но само како граѓанско здружение (Register 1998). Според цитатот од Van Duren (1995), признанието на едно здружение од страна на суверена држава не го менува статусот на тоа здружение, освен ако здружението го смести своето седиште во таа држава и на тој начин стане еден од ордените доделени од таа држава. Документот „Projet de Décret de Reconnaissance“ не беше пронајден во Централниот каталог на официјални документи на Република Хрватска (Central Catalog 2015), ниту како валиден ниту како невалиден документ.

За да се избегнат нецелосни, неточни или дури и неправедни заклучоци, јас побарав од Канцеларијата за односи со јавност на Владата на Република Хрватска копија од споменатиот документ и помош во толкувањето на неговото значење. По кратко време добив два одговори во кои службеник на Владата објасни дека вистинската одлука не е пронајдена во Архивата на Владата, што значи дека одлуката никогаш не била донесена и дека споменатиот документ останал на ниво на нацрт (Government 2015). Како што веќе беше споменато, здружението моментално е регистрирано во Република Хрватска како хуманитарно здружение (Register 1998). Со оглед на горенаведените ставови на Van Duren и надбискупот Кардинале за односите на суверените влади кон приватните витешки здруженија, се поставува прашањето: каква

aforementioned steps of these three states:

„Has this in any way changed the Order's juridical or sovereign status? I know of no precedent where the recognition of an Order of Knighthood by a sovereign state has conferred a sovereign status on that Order, unless the Order were to establish its seat in that country and the State were to take the Order under its national sovereign protection“.

As Archbishop Cardinale (1983) states, governments of individual states, and even the United Nations, sometimes enter into agreements with private chivalric associations, but in those cases the associations are understood only as private humanitarian associations, not as any kind of orders of chivalry. Therefore, the named document cannot be considered as an explicit recognition of this humanitarian association as an order of chivalry, although the name of the document may have contained the term "order". The term "order" is part of the name of this association, which is still registered in Croatia, with the same name, but only as a citizens` association (Register 1998). According to the quote from van Duren (1995), the recognition of an association by a sovereign state does not change the status of that association unless the association locates its headquarters in that state and thus becomes one of the orders granted by that state. The document "*Projet de Décret de Reconnaissance*" was not found in the Central Catalog of Official Documents of the Republic of Croatia (Central Catalog 2015), either as a valid or as an invalid document.

In order to avoid incomplete, inaccurate or even unfair conclusions, I asked the Public Relations Office of the Government of the Republic of Croatia for a copy of the mentioned document and for help in interpreting the meaning of the document. After a short time, I received two answers in which an officer of the Government explained that the actual decision was not found in the Archives of the Government, which means that the decision was never made and that the named document remained at the draft level (Government 2015). As already mentioned, the association is currently registered in the Republic of Croatia as a humanitarian association (Register 1998). Given the above-mentioned views of van Duren and Archbishop Cardinale on the relations

е природата на „признанието“ што ова здружение го добило во Чешка, Унгарија и Јужна Африка? Јас исто така побарав од владите на тие земји коментари и помош во толкувањето на природата на признанијата на ова здружение. По кратко време, Канцеларијата за комуникации на Владата на Република Унгарија одговори наведувајќи дека суверениот Орден на Малта и Орденот на Светиот Гроб во Ерусалим се признаени од Република Унгарија како витешки редови. Претставници и членови на „Редот на свети Лазар“, кој е признаен како организација, добиле одредени привилегии, главно поврзани со даночни ослободувања (Government 2015a). Тврдењето дека Република Хрватска, Република Унгарија, Чешка и Република Јужна Африка го признаваат ова здружение како витешки ред, сè уште може да се прочита на различни места. Како што гледаме, тоа е, според одговорите на владите на Република Хрватска и Унгарија, неточно. Владите на Чешка и Јужна Африка никогаш не одговорија на моите барања, но во секој случај може да се заклучи дека наводното признание на ова здружение од овие две земји, ако воопшто постои, не ја промени позицијата на Светата столица, заедницата на експерти, ниту на другите суверени држави, во однос на природата на ова приватно хуманитарно здружение. Сличен случај на „признание“ се случи и во Македонија, каде што претседателот Георги Иванов во 2011 година прими одликување „доделено“ од такананаречениот „Ред на Лазар“ (сл. 3), (President 2011). Покрај тоа, ова не е единствениот случај во кој македонски политичари примиле „почести“ од здруженија и поединци со самопрогласени „титули“. Весникот „Република“, (Заев 2018), на пример, извести дека премиерот примил „почест“ од лице кое се нарекува себеси „принц“. Според Кардинале (Cardinale 1983), таквите постапки преземени од поединечни службеници на црквата или државата не треба да се сметаат *ipso facto* за признание на такви приватни организации и тврдења; дури и ако тоа би било случај, тоа не би ја изменило позицијата на Светата столица, експертите или другите суверени држави кон овие организации.

Покрај тоа, во Франција, земјата на потекло на самопрог-

Сл./Fig. 3

of sovereign governments towards private knights' associations, the question arises, what is the nature of the "recognition" that this association received in the Czech Republic, Hungary, and South Africa? I also asked the Governments of those countries for comments and for help in interpreting the nature of the recognitions of this association. After a short time, the Communications Office of the Government of the Republic of Hungary replied stating that the Sovereign Order of Malta and the Order of the Holy Sepulchre of Jerusalem are recognized by the Republic of Hungary as orders of chivalry. Representatives and members of the "Order of St. Lazarus", which is recognized as an organization, received some privileges, mainly related to tax exemptions (Government 2015a). The claim that the Republic of Croatia, the Republic of Hungary, the Czech Republic and the Republic of South Africa recognize this association as an order of chivalry, can still be read in various places. As we see, that is, according to the answers of the governments of the Republic of Croatia and Hungary, incorrect. The governments of the Czech Republic and South Africa never answered my requests, but in any case, it can be concluded that the alleged recognition of this association by these two countries, if there is any, did not change the opinion of the Holy See, the community of experts, nor other sovereign states, regarding the nature of this private humanitarian association. A similar case of "recognition" also occurred in Macedonia, where the president received in 2011 a decoration "conferred" by the so-called "Order of Lazarus" (Fig. 3) (President 2011). Moreover, this is not the only instance in which Macedonian politicians have received "honours" from associations and individuals with self-styled "titles". The newspaper Republika (Заев 2018), for example, reported that the Prime Minister received an "honour" from a person who calls himself a "prince." According to Cardinale (1983), such actions undertaken by individual officers of the Church or the State should not be considered *ipso facto* recognition of such private organisations and claims; even if that were the case, this would not alter the position of the Holy See, experts, or other sovereign states towards these organisations.

ласениот „Ред на Лазар“, Канцеларијата на Легијата на честа ги смета сите здруженија наречени „Ред на свети Лазар“ за таканаречени „лажни“ редови (Legion of Honor 2015). Дополнително, Канцеларијата наведува дека сите структури регистрирани според законот од 1901 година се строго приватни здруженија и дека носењето на нивните инсигнии е „толерирано“ само на затворени, приватни собири на тие здруженија.

Сл./Fig. 4

Во однос на здруженијата кои се нарекуваат „Ред(ови) на Лазар“, треба да се спомене дека нивните хуманитарни проекти и добротворни активности се значајни. Поради тие причини, Меѓународната комисија за витешки ордени (ICOC 2022) наведува дека ова здружение може да се смета како „организација инспирирана од витештвото“. Научници кои пишуваат за витешки ордени го критикувале здружението за појавување во јавност со витешки титули и инсигнии, тврдејќи дека тоа, за жал, ја намалува позитивната репутација што здружението ја стекнало преку својата значајна добротворна работа. Единствениот легитимен ред на свети Лазар денес е редот на светите Маврикиј и Лазар, ставен со папска була под администрација на кралското семејство Савој (сл. 4).

КОГА ФАНТАСТИЧНИ ТЕОРИИ СЕ ПРЕТСТАВУВААТ КАКО „ИСТОРИСКИ ФАКТИ“

Историските Темплари биле средновековен христијански воен ред основан во 1119 година за заштита на аџиите во Светата Земја. Тие станале моќни и богати, играјќи клучни улоги во Крстоносните војни (сл. 5). Обвинети за ерес, биле укинати од папата Климент V во 1312 година под притисок од кралот Филип IV од Франција (Barber 1995). Ниту едно од приватните темплариски здруженија што постојат денес нема никаква врска со средновековните Темплари, освен што овие здруженија – по сопствена иницијатива и без никакво одобрение од (вистинскиот) ред или од Светата столица – го позајмиле името и симболите на (вистинскиот) ред на Темплари. Некои од

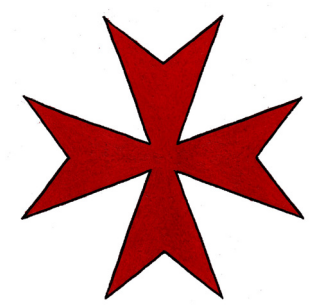

Сл./Fig. 5

Besides that, in France, the country of the origin of the self-styled “Order of Lazarus”, the Office of the Legion of Honor considers all the association called “Order of St. Lazarus” as so-called “false” orders (Legion of Honor 2015). In addition, the Office says that all structures registered under the 1901 law are strictly private associations and that the wearing of their insignia is “tolerated” only at the closed, private gatherings of those associations.

Regarding associations that call themselves “Order(s) of Lazarus”, it should be mentioned that their humanitarian projects and charitable activities are considerable. For those reasons, the International Commission for Orders of Chivalry (ICOC 2022) states that this association could be considered as “organization inspired by Chivalry”. Scholars writing on orders of chivalry have criticized the association for appearing in public with knightly titles and insignia, arguing that this, unfortunately, diminishes the positive reputation the association has gained through its considerable charitable work. The only legitimate Order of St Lazarus today is the Order of Saints Maurice and Lazarus, placed by Papal bull under the administration of the Royal Family of Savoy (Fig. 4).

WHEN FANCIFUL THEORIES ACT “HISTORICAL FACTS”

The historical Knights Templar were a medieval Christian military order founded in 1119 to protect pilgrims in the Holy Land. They became powerful and wealthy, playing key roles in the Crusades (Fig. 5). Accused of heresy, they were abolished by Pope Clement V in 1312 under pressure from King Philip IV of France (Barber 1995). None of the private Templar associations that exist today have anything to do with the medieval Knights Templar, except that these associations – on their own initiative and without any permission from either the (real) Order or the Holy See – borrowed the name and symbols of the (real) Order of the Knights

овие тела се обидуваат да ја објаснат – и оправдаат – својата егзистенција со претставување различни легенди и приказни како историски факти. Во реалноста, таквите легенди повеќе припаѓаат на фантазија отколку на историја.

Една од таквите конструкции е, на пример, дека средновековниот Темплариски ред бил во конкордат со Католичката црква. Друга е дека Светата столица немала право да ја одлучи судбината на Темплариите, бидејќи редот бил основан од приватни лица, а светиот отец папа подоцна само го одобрил. Трета е дека Светата столица им должи пари на Темплариите(!?). Непотребно е да се каже дека сите тие конструкции се засновани на недоволно познавање на историските, правните и канонските корени на витештвото. Светиот отец папа е крајниот *fons honorum* на сите католички редови, вклучувајќи ги и (вистинските средновековни) Темплари. Во оваа улога светиот отец папа има право да одлучува за овие редови што сака, кога сака и како сака, и никој не може да ги смета неговите одлуки за неправедни или невалидни (cf. Van Duren 1995). Од истата причина, тврдењата за некакви долгови на Светата столица кон средновековните Темплари стануваат бесмислени и дури донекаде чудни. Целосната власт над сопствените редови (и над нивниот имот) е дел од суверените функции што ги има секој *fons honorum*. (Вистинскиот средновековен) Темплариски ред не бил во никаков конкордат со Католичката црква. Редот бил религиозна заедница во рамките на црквата. Затоа Католичката црква може едностранo да одлучува за сите прашања што се однесуваат на редот. Фактот дека (вистинските средновековни) Темплари биле основани од приватни лица не менува ништо. Многу други редови биле создадени од приватни лица, а Светата столица подоцна само ги потврдила: на пример, Францисканскиот ред, Тевтонскиот ред, Редот на свети Јован (подоцна наречен и Ред на Малта) и многу други. Но, тоа не значи дека овие редови влегле во конкордат со црквата. Конкордатот е формален договор на Католичката црква со суверени признати држави, кој ги регулира нивните меѓусебни односи (Noonan 1996), а црквата никогаш не склучува конкордати со сопствените религиозни заедници. Католичката црква е сопственик, господар, заштитник и *fons honorum* на сите свои редови.

Она што е најтешко да се објасни е фактот дека самопрогласените приватни „темплариски“

Templar. Some of these bodies try to explain – and justify – their existence by presenting different legends and tales as historical facts. In reality, such legends belong more to fantasy than to history.

One of such constructions is for example, that the medieval Templar Order was in concordat with the Catholic Church. Another one is that the Holy See had no right to decide the fate of the Templars, because the order was founded by private individuals and the Holy Father later only approved it. Yet another is that the Holy See owes money to the Templars(!?). Needless to say, all those constructions are based on insufficient knowledge of the historical, legal and canonical roots of chivalry. The Holy Father is the ultimate *fons honorum* of all Catholic orders, including (true medieval) Templars. In this capacity the Holy Father has the right to decide on these orders whatever he wants, whenever he wants, and however he wants, and no one can consider his decisions unfair or invalid (cf. van 1995). For the same reason, claims about some debts of the Holy See to the medieval Templars become pointless and even somewhat odd. Total power over its own orders (and over their eventual property) is part of the sovereign functions that every *fons honorum* has. The (real medieval) Templar order was not in any kind of concordat with the Catholic Church. The Order was a religious community within the Church. This is why the Catholic Church can unilaterally decide on all issues concerning the Order. The fact that (real medieval) Templars were founded by private individuals does not change anything. Numerous other orders were created by private individuals, and the Holy See later only confirmed them: for example, the Franciscan Order, the Theutonic Order, the Order of St. John (later also called Order of Malta) and many others. But that does not mean that these orders have entered a concordat with the Church. The Concordat is a formal agreement of the Catholic Church with sovereign recognized states, that regulates their mutual relations (Noonan 1996), and the Church never sign concordats with its own religious communities. The Catholic Church is the owner, master, protector and *fons honorum* of all its own orders.

What is most difficult to explain is the fact that

здруженија веруваат дека имаат право да го наследат – па дури и да го претставуваат – (вистинскиот средновековен) Темпларскиот ред. Ова верување нема никаква основа во реалноста. Ниту едно од приватните темпларски здруженија што постојат денес нема никаква врска со (вистинските средновековни) Темплари. Како што беше споменато, тие само – по сопствена иницијатива и без дозвола од Светата столица или од (вистинските средновековни) Темплари – го позајмиле името и инсигниите на Темпларите (сл. 6). Затоа е чудно што современите приватни темпларски здруженија го опишуваат средновековниот Темпларски ред, понекогаш користејќи го прво лице множина. Тие исто така ја опишуваат судбината и историјата на вистинскиот Темпларски ред како своја, иако, како што беше речено, немаат никаква врска со вистинските Темплари. Нивното постоење почнало најрано неколку стотици години по укинувањето на (вистинскиот) Темпларскиот ред!

Сл./Fig. 6

Некои од тие фантастични теории се и контрадикторни. Имено, секое витештво во рамките на Католичката црква претпоставува послушност кон Светиот Отец, на која секој витез свечено се заколнува пред олтарот за време на својата инвеститура. Нема причина да се сомневаме во послушноста на (вистинските средновековни) Темплари. Познато е дека (вистинските) Темплари, како витези верни на својот збор, понизно ја прифатиле волјата на Светиот Отец и, по укинувањето на нивниот ред, најчесто продолжиле да дејствуваат во рамките на други (вистински) редови. Така, легендите за некакви тајни активности на Темпларите што, според фантастични теории, се случувале по укинувањето на Редот, претпоставуваат дека некои од витезите Темплари намерно ги погазиле своите витешки завети и продолжиле да дејствуваат во тајност, свесно и намерно игнорирајќи ја волјата на Светиот Отец. Дополнително, каква било прикриена акција генерално е целосно непозната во институцијата на витештвото. Затоа се поставува прашањето: какво „витештво“ би било засновано на намерно погазени витешки завети и дејствување во подземјето? Се чини дека ова прашање никогаш не се појавило во умот на оние кои брзоплето, без критика и без резерви, создаваат – или прифаќаат – разни фан-

self-styled private “Templar” associations believe that they have right to inherit – and even represent – the (true medieval) Order of Templar. This belief has no basis in reality. None of the Templar private associations that exist today have anything to do with the (real medieval) Knights Templar. As mentioned earlier, they only – on their own initiative and without the permission of either the Holy See or the (real medieval) Templars – borrowed the Templar name and insignia (Fig. 6). It is therefore strange that modern private Templar associations describe the medieval Templar order, sometimes using the first-person plural. They also describe the fate and history of the true Templar Order as their own, although, as has been said, they have nothing to do with the true Templars. Their existence started earliest several hundred years after abolishing the (real) Order of Templar!

Some of those fanciful theories are also contradictory. Namely, every knighthood within the Catholic Church presupposes obedience to the Holy Father which every knight solemnly swears before the altar during his own investiture. There is no reason to doubt the obedience of the (real medieval) Knights Templar. It is known that the (real) Templars, as knights faithful to their word, humbly accepted the Holy Father’s will and, after the abolition of their order, mostly continued to operate within other (real) orders. Thus, legends about some secret activities of the Templars that, according to fanciful theories, occurred after the suppression of the Order, presuppose that some of the Knights Templar purposely trampled on their own knightly vows and continued to act in secrecy, deliberately and consciously ignoring the Holy Father’s will. Additionally, any kind of covert action is generally completely unknown in the institution of chivalry. Therefore, the question arises, what kind of “chivalry” would be based on a deliberately trampled chivalrous vows and actions in the underworld? It seems that this question never arose in the mind of those who hastily, without criticism and without

тастични легенди за некакви „подземни Темплари“ и измислени „витези на погазениот завет“.

Некои поединци се обидуваат да ја промовираат идејата дека принципот на *fons honorum* е неважечки како принцип во демократските општества. Ова е целосно неточно. Во републиките, кралевите исчезнале како апсолутни владетели, но капацитетот на извор на чест (*fons honorum*) не исчезнал, туку само преминал од кралевите на народот. Така, народот и неговиот суверенитет се *fons honorum* на државните витешки ордени на секоја суверена република. Но, мора да се нагласи дека народот не ги доделува своите титули преку приватни здруженија што едноставно произлегуваат од правото на слободно здружување на граѓаните, туку исклучиво преку легитимни државни институции. Вистинските ордени, и ордените за заслуги и духовните воени ордени, како и вистинските титули, секогаш се регулирани во доменот на јавниот правен поредок на суверените држави (и кралства и републики) (Cardinale 1983). Високите чинови на витешките ордени на републиките редовно ги доделува лично претседателот на републиката, кој, како највисок државен функционер, е избран од целиот народ (*fons*).

ВИСТИНСКИТЕ ОРДЕНИ ПРИПАЃААТ НА ДОМЕНОТ НА ЈАВНИОТ ПРАВЕН ПОРЕДОК НА СУВЕРЕНИТЕ ДРЖАВИ

Според надбискупот Јуџин Кардинале (Cardinale 1983), практика е во меѓународното право суверените држави да ги признаваат државните витешки ордени на други суверени држави. Ова е резултат на фактот дека вистинските титули и ордени, како што веќе беше речено, припаѓаат на доменот на јавниот правен поредок на суверените држави и на нивниот суверенитет. Со други зборови, витешките ордени се владини институции што ги користат суверените признати држави за една цел: да ги наградат своите (и странски) заслужни граѓани (Cardinale 1983). Католичката црква исто така ги користи овие институции како институции во кои возрасните се воспитуваат за да ја продлабочат својата вера. Затоа, вистинските витешки ордени не се никакви здруженија или начини на собирање, дружење, изведување ритуали или слично. Тие се јавни институции што го сочинуваат официјалниот систем на награди на суверените, признати држави. Истото правило важи и за (вистинските) религиозни витешки ордени во рамките на Католичката.

reservations, create – or accept – various fanciful legends about some “underground Templars” and fictional “knights of the trampled oath”.

Some individuals try to promote the idea that the principle of *fons honorum* is invalid as a principle in democratic societies. This is completely incorrect. In the republics, kings disappeared as absolute rulers, but the capacity of a source of honor (*fons honorum*) did not, it only passed from kings to the people. Thus, the people and its sovereignty are the *fons honorum* of the state orders of chivalry of every sovereign republic. But it must also be emphasized that the people do not award their titles through private associations that simply arise from the right of free association of citizens, but exclusively through legitimate state institutions. Real orders, both orders of merit and spiritual military orders, as well as real titles, are always regulated in the domain of public law of sovereign states (both kingdoms and republics) (Cardinale 1983). The higher ranks of the chivalric orders of republics are regularly bestowed by the president of the republic personally, who, as the highest official of the state, is elected by the entire nation (*fons*).

REAL ORDERS BELONG TO THE DOMAIN OF PUBLIC LAW OF SOVEREIGN STATES

According to Archbishop Eugene Cardinale (1983) it is a practice in the international law that sovereign states recognize state orders of chivalry of other sovereign states. This is a result of the fact that real titles and orders, as already said, belong to the domain of public law of sovereign states and to their sovereignty. In other words, orders of chivalry are governmental institutions used by the sovereign recognized states for one purpose: to reward their (and foreign) deserving citizens (Cardinale 1983). The Catholic Church also uses these institutions as institutions in which adults are brought up to deepen their faith. Thus, true orders of chivalry are not any kind of associations or any way of gathering, socializing, performing rituals or similar. They are the public institutions that constitute the official reward system of the sovereign, recognized states. The same rule applies to (the real) religious orders of chivalry within the Catholic Church. One example is the Order of the Holy Sepulchre. All titles and ranks awarded by this order are controlled

та црква. Еден пример е Орденот на Светиот Гроб. Сите титули и чинови доделени од овој ред се контролирани од државната администрација на Светата столица, и секој декрет за назначување витези, издаден од Големиот мајстор, мора да биде потпишан од Државниот секретаријат на Светата столица (сл. 7). Со оваа потврда на сите титули и чинови, државната администрација на Светата столица сигнализира дека доделувањето на овие титули е работа во која државата активно учествува и која државата ја одобрува и заштитува.

C · A · R · O · L · U · S
e Titulo Presbyterali S. Honuphrii in Ianiculo
S.R.E. · CARD. · FURNO
EQVESTRIS ORDINIS S. SEPVLCRI HIEROSOLYMITANI MAGNVS MAGISTER
Wolfgang Nöth
Equitem

Сл./Fig. 7

За разлика од вистинските витешки ордени, кои секогаш се дел од администрацијата на суверените држави, самопрогласените витешки здруженија се едноставно здруженија на граѓани, кои постојат благодарејќи на правото на слободно здружување на граѓаните и се регистрирани во доменот на приватното право, исто како здруженија на љубители на музика, спортски фан- клубови и слично. Ова е суштината на разликата меѓу вистинските витешки ордени и приватните „редови“, и исто така ја објаснува потребата за разликување на овие две категории. Ван Дурен (Duren 1995) е многу критичен кон самопрогласените „редови“ и ги споредува со деца кои играат доктори и медицински сестри. Петер Курилд- Килтгарт (Kurrild-Klitgaard 2005) ги нарекува „витези на фантазијата“.

Покрај орденитe заштитени од суверените држави, постојат вистински витешки ордени кои припаѓаат на признатите кралски куќи. Овие ордени исто така се вистински витешки ордени и се нарекуваат династички ордени, бидејќи се сопственост на самата династија, која некогаш ги основала, во својство на суверена династија. Во државите каде што владеат кралските куќи, овие ордени во исто време се и државни ордени. Симнатите кралски куќи го задржуваат правото на своите сопствени ордени кои биле основани додека династиите биле суверени (Cardinale 1983, ICOC 2007), но тие не можат да основаат нови витешки ордени. Покрај тоа, меѓународното право

by the state administration of the Holy See, and every decree of appointment of Knights, issued by the Grand Master, must be countersigned by the Secretariat of State of the Holy See (Fig. 7). With this confirmation of all titles and ranks, the state administration of the Holy See signals that the awarding of these titles is a business in which the state actively participates and which the state approves and protects.

Unlike real orders of chivalry, which are always part of the administration of sovereign states, self-styled knightly associations are simply associations of citizens, existing thanks to the right of free association of citizens, and registered in the domain of private law, just like societies of music lovers, sports fan clubs and the like. This is the essence of the difference between real orders of chivalry and private “orders”, and it also explains the need of distinguishing of these two categories. Van Duren (1995) is very critical toward self-styled “orders”, and he compares them with children playing doctors and nurses. Peter Kurrild-Klitgaard (2005) calls them “knights of fantasy”.

In addition to the orders protected by the sovereign states, there are real orders of chivalry that belong to the recognized royal houses. These orders are also real orders of chivalry and are called dynastic orders since they are the property of the dynasty itself, which once founded them, in the capacity of a sovereign dynasty. In states where royal houses rule, these orders are at the same time even state orders. The overthrown royal houses retain the right to their own orders that were founded while the dynasties were sovereign (Cardinale 1983, ICOC 2007), but they cannot establish new orders of chivalry. In addition, international law recognizes certain rights for governments in exile, such as the right to participate in international treaties, the right to issue personal documents, the right to be recognized by sovereign states, among

признава одредени права за владите во егзил, како што е правото да учествуваат во меѓународни договори, правото да издаваат лични документи, правото да бидат признати од суверени држави, меѓу другото. Некои од династичките ордени биле ставени под администрација на избрани кралски куќи преку папски були, кои експлицитно регулираат која кралска куќа е задолжена да администрира одреден орден (cf. Constantinian Order 2014), (сл. 8). Треба да се напомене дека неколку меѓународни организации (ООН, ЕУ, НАТО, Црвениот крст и други) доделуваат свои одликувања. Многу суверени држави исто така користат други видови одликувања, како медали доделени од државни агенции. Таквите одликувања обично се дизајнирани како медали и се официјално признати од државата (и, по импликација, од други суверени држави). Европската Унија неодамна воспостави нов европски Орден за заслуги, чијшто носители се нарекуваат членови на орденот, а не витези или дами.

Сл./Fig. 8

ЗАКЛУЧОК

Заклучно, легитимниот авторитет да се основаат и заштитуваат витешки ордени, како и да се доделуваат титули како Витез, лежи исклучиво кај суверените ентитети признати според меѓународното право. Овие вклучуваат суверени држави, Светата столица и признатите кралски куќи, а сите функционираат како *fons honorum* (извор на чест). Приватни лица, дури и ако поседуваат благороднички или витешки титули, немаат авторитет да создаваат, доделуваат или заштитуваат легитимни ордени или титули. Организации кои без такво признание се нарекуваат „витешки ордени“ или „витези“, се класифицираат како „самопрогласени ордени“ и иако можат да се занимаваат со добротворни активности, тие не се сметаат за витешки институции. Оваа разлика не е само правна техничка работа,

others. Some of the dynastic orders have been put under the administration of chosen Royal houses through papal bulls, that explicitly regulate which Royal house is entrusted to administer certain order (Fig. 8) (cf. Constantinian Order 2014). It should be noted that several international organisations (the UN, EU, NATO, the Red Cross, and others) bestow their own decorations. Many sovereign states also use other types of distinctions, such as medals awarded by state agencies. Such decorations are typically designed as medals and are officially recognised by the state (and, by implication also by other sovereign states). The European Union has recently established a new European Order of Merit, whose recipients are styled Members of the Order rather than Knights or Dames.

CONCLUSION

In conclusion, the legitimate authority to establish and protect orders of chivalry, as well as to bestow titles such as Knight, lies exclusively with sovereign entities recognized under international law. These include sovereign states, the Holy See, and recognized royal houses, all of which function as the *fons honorum* (source of honor). Private individuals, even if they hold noble or chivalric titles, lack the authority to create, bestow or protect legitimate orders or titles. Organizations that without such recognition call themselves “orders of Chivalry” or “knights”, are classified as “self-styled orders” and while they may engage in charitable activities, they are not considered to be chivalric institutions. This distinction is not just a legal technicality but a critical aspect of the public law of sovereign states, which regulate

туку критичен аспект на јавниот правен поредок на суверените држави, кои ги регулираат и доделуваат витешките ордени како дел од нивниот официјален систем на признанија и награди. Како што беше наведено претходно, терминот „самопрогласен“ нагласува дека сите приватни витешки здруженија се создадени од самите членови, а не од суверен ентитет.

Дополнително, јавното носење на приватни ордени или титули кои наликуваат на официјални државни или кралски одликувања е забрането во повеќе земји, што ја засилува правната важност на придржувањето кон воспоставените норми за доделување такви почести. Затоа (Cardinale 1983) нагласува дека практиката на високи црковни и државни функционери да прифаќаат одликувања од самопрогласени редови или од приватни лица е само последица на недостиг на знаење и не треба да се толкува како вид на признание на такви тела или тврдења.

Конечно, иако некои приватни здруженија тврдат историска легитимност или врски со средновековни редови, како Темплариte, овие тврдења во голема мера се засновани на митови и недостиг на знаење. Современите „темплариски“ здруженија, на пример, немаат никаква легитимна врска со историските витези Templari, бидејќи тие биле укинати од Католичката црква. Затоа е суштински важно да се одржува јасна разлика меѓу автентичните, државно признати витешки ордени и мноштвото приватни групи кои само ги присвојуваат надворешните обележја на вистинското витештво.

and award orders of chivalry as part of their official recognition and reward systems. As stated earlier, the term “self-styled” emphasizes the fact that all private knightly associations are created by the members themselves, not by a sovereign entity.

Additionally, the public wearing of private orders or titles that resemble official state or royal decorations is prohibited in several countries, reinforcing the legal importance of adhering to the established norms for awarding such honors. This is why (Cardinale 1983) emphasized that the practice of high ecclesial and state officials to accept decorations from self-styled orders or from private persons is only a consequence of the lack of knowledge and should not be interpreted as a kind of recognition of such bodies or claims.

Finally, while some private associations claim historical legitimacy or connections to medieval orders like the Templars, these claims are largely based on myths and lack of knowledge. The modern “Templar” associations, for example, have no legitimate link to the historical Knights Templar, as the latter were abolished by the Catholic Church. Thus, it is essential to maintain a clear distinction between authentic, state-recognized orders of chivalry and the myriad private groups that merely adopt the trappings of the true chivalry.

ИЗВОРИ • SOURCES

Сл./Fig. 1. Соопштение на Светата столица објавено во службениот весник L’Osservatore Romano, во статии со наслов „Појаснување“./ Statement of the Holy See published in the official gazette L’Osservatore Romano, in articles titled “Clarification”.

Сл./Fig. 2. Легијата на честа не е само најдобриот витешки орден што го доделува Република Франција. Таа е и државна агенција одговорна за контрола на титулите, ордените и наградите. Инсигнија на француската Легија на честа Фото: Давор Зовко. /The Legion of Honor is not only the finest Order of Chivalry that Republic of France bestows. It is also the State Agency responsible for control of titles, orders and awards. Insignia of the French Legion of Honor. Photo: Davor Zovko.

Сл./Fig. 3. Говорот на претседателот Георги Иванов во претседателската палата по добивањето на „највисокиот ранг на редот на „Свети Лазар“ од Ерусалим, од Лазар Лазаров, Илија Џонов, Гоко Динев, Петар Џалев, членови на Редот на Свети Лазар од Ерусалим во Македонија, 9 септември 2011 година. The speach of teh President Georgi Ivanov at the presidental palace after receiving the „highest rank of the order of “Saint Lazarus” of Jerusalem, from Lazar Lazarov, Ilija Dzonov, Gjoko Dinev, Petar Dzalev, members of the Order of St. Lazarus of Jerusalem in Macedonia, 9 September 2011.

Сл./Fig. 4. Крст на Обединетиот орден на Свети Маврикиј и Лазар, кој папата Григориј XIII го ставил во 1572 година под администрација на Кралската куќа Савој, и кој денес е единствениот вистински и вистински орден на Свети Лазар. Фото со љубезна дозвола на Томас Фалк./ Cross of the United Order of St. Maurice and Lazarus, which Pope Gregory XIII put 1572 under the administration of the Royal House of Savoy, and which today is the only true and real Order of Saint Lazarus. Photo: by courtesy of Thomas Falk.

Сл./Fig. 5 Средновековните темплари носеле црвен крст на своите мантии, зошто модерните (самопрогласени) темплариски здруженија често користат различни варијации на црвениот малтешки крст како свој знак. Цртеж: Давор Зовко. / Medieval Templars wore a red cross on their mantles, why the modern (self-styled) Templar associations

often use different variations of the red Maltese cross as their own sign. Drawing: Davor Zovko.

Сл./Fig. 6. Крстот што некои од модерните темплариски здруженија често го користат е црвениот патријархален крст, свртен надолу (така што пократкиот хоризонтален крак на Крстот е под подолгиот). Фотографија: Давор Зовко./The cross that some of the modern Templar associations also often use is the red patriarchal cross, turned downwards (so the shorter horizontal arm of the Cross is below the longer one). Photo: Davor Zovko

Сл./Fig. 7. Указ со кој Големиот мајстор на Редот, Неговото Починато Високопреосвештенство кардиналот Карло Фурно (1921-2015) го назначил познатиот германски тено Волфганг Нот за Витез на Светиот Гроб. Забележете ја визата со Потписот на службеникот и печатот на Државниот секретаријат на Светата столица, во долниот лев агол. Фотографија: со љубезност на витезот Волфганг Нет. /Decree by which the Grand Master of the Order, His Late Eminence Cardinal Carlo Furno (1921-2015) appointed the famous German teno Wolfgang Nöth as a Knight of the Holy Sepulchre. Note the visa with the official's signature and the seal of the State Secretariat of the Holy See, in the lower left corner. Photo: by courtesy of the Knight Wolfgang Nöth.

Сл./Fig. 8. Некои од династичките редови се ставени под администрација на одредени кралски куќи преку папски були, кои експлицитно регулираат која кралска куќа е задолжена да администрира одреден ред (види Constantinian Order 2014): Инсигнија на Витез за заслуги од Константиновиот ред на Свети Ѓорѓи. Рангот Витез за заслуги не е Орден за заслуги, туку еден од чиновите за членовите на Редот. Видете дури и Слика 3. Фото: Давор Зовко./Some of the dynastic orders have been put under the administration of certain Royal houses through papal bulls, that explicitly regulate which Royal house is entrusted to administer certain order (cf. Constantinian Order 2014): Insignia of the Knight of Merit of the Constantinian Order of Saint George. The rank of Knight of Merit is not an Order of Merit but one of the ranks for the Members of the Order. See even Figure 3. Photo: Davor Zovko.

БИБЛИОГРАФИЈА • BIBLIOGRAPHY

Barber, Malcolm. (1995). The new knighthood: a history of the Order of the Temple (Canto ed.). Cambridge: Cambridge University Press.

Biletić, Stjepan, Zovko, Davor. (2007). "Samozvani „vitezovi" u Hrvatskoj". Vjesnik, November 19, 2017.

Biletić, Stjepan, Zovko, Davor. (2013). "Samozvani „vitezovi" u Hrvatskoj II". Glas Koncila, 22.

Cardinale, H. Eugene. (1983). Orders of Knighthood, Awards and the Holy See. Gerrards Cross: Van Duren.

Central Catalog (2015). Središnji katalog službenih dokumenata RH http://www.digured.hr.

Constantinian Order (2014). The Farnese Grand Magistery. http://www.constantinianorder.org

van Duren, P. Bander. (1995). Orders of Knighthood and of Merit. Gerrards Cross: Smythe.

Försvarsmakten (2012). Uniformsreglemente för FörsvarsmaktenUniRFM.Sockholm:Försvarsmakten, Högkvarteret.

Government (2015) of the Republic of Croatia. Author's personal correspondence with the Public Relations Office of the Government of the Republic of Croatia.

Government (2015a) of the Republic of Hungary. Author's personal correspondence with the Public Relations Office of the Government of the Republic of Hungary.

ICOC – International commission for orders of chivalry (2007). Principles involved in assessing the validity of Orders of Chivalry. http://www.icocregister.org.

ICOC – International commission for orders of chivalry (2022). Premise. http://www.icocregister.org/premise.htm

de Jandriac, M. (1913). "Les chevaliers Hospitaliers de Saint Lazare de Jerusalem et de Notre Dame de la Merci". Rivista Araldica, XI (11). Roma: Collegio Araldico, 679-683.

Kurild-Klitgaard, Peter. (2005). "De såkaldte „falske" ridderordener og de deraf folgende problemer". Traditio Melitensis 7.

Kurrild-Klitgaard, Peter. (2012). Knights Of Fantasy. Second Ed. Frederiksberg: Heraldica.

Legifrance (2012). Code de la Légion D'honneur et de la Médaille Militaire. http://www.legifrence.gouv.fr

Legifrance (2014). Code Pénal. http://www.legifrence.gouv.fr

Legion of Honor (2015). Author's personal correspondence with the Office of the Legion of Honor.

Noonan, J-C. (1996.) The Church Visible – The Ceremonial Life and Protocol of the Roman Catholic Church. New York: Viking.

Normattiva (2014.) Legge 3 Marzo 1951, N. 178. o 1951, N. 178. http://www.normattiva.it

Office (2007) of the President of the Republic of Croatia. Zakon o odlikovanjima I priznanjima Republike Hrvatske, Narodne Novine 20/95. http://www.predsjednik.hr last visited on 17.10.2025

Register (1998) udruga Republika Hrvatske. https://registri-npo-mpu.gov.hr/#!udruge

Stair Sainty, G. (2006). "Self-Styled Orders". In G. Stair Sainty & R. Heydel-Mankoo (Red.) World Orders of Knighthood & Merit. London: Burke.

Theutenberg, Bo. (2005). Frågan Om Legitima Riddarordnar. Traditio Melitensis 7.

Velde, Francis. (2007.) "Revived" Orders of Chivalry: the case of the Order of Saint Lazarus. http://www.heraldica.org

Zovko, Davor. (2016). Viteštvo danas – što je zbilja, što je fantazija? Zagreb: Naklada Sv. Antuna.

President (2011) Ivanov awarded with the highest decoration of the Order of "Saint Lazarus". 09 September 2011. https://pretsedatel.gjorgeivanov.mk/en/media-centre/news/600.html last visited on 17.09.2018

Заев (2018) одликуван од лажниот принц на Црна Гора и Македонија (ФОТО) 17.9.2018. Република online. https://arhiva.republika.mk/960464 last viseted on 17.10.2025

Јоновски, Јован. (2015) Симболите на Македонија. Скопје: Силсонс

Службен весник на Република Македонија 48/2002.